

Nr 64.

Ankom till riksdagens kansli den 4 juni 1946 kl. 4 em.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om utbetalning av premier till fiskare för viss trålsill som fiskas i Nordsjön.

(2:a avd.)

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 178 av herr *Gustavson m. fl.* och II: 360 av herr *Utbult m. fl.*, har hemställts att riksdagen måtte besluta, att sommar- och höstfångad trålsill, som fiskats i Nordsjön och saltas eller kryddas ombord å svenska fiskebåtar, skall premieras i enlighet med de grunder som gälla för sill, som fiskas och saltas vid Island.

Beträffande de skäl som anförts till stöd för nämnda yrkande hänvisas till motionerna.

Utskottet har i vederbörlig ordning införskaffat utlåtanden över motionerna av lantbruksstyrelsen, statskontoret och statens livsmedelskommission, Lantbruksstyrelsen har vid sitt utlåtande fogat yttranden av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län och fiskeriintendenten i Västerhavets distrikt N. Rosén.

För utbetalning av premier till fiskare, som deltagit i sillfiske vid Island, har Kungl. Maj:t under åren 1933—36 från arbetslöshetsanslag under femte huvudtiteln ställt sammanlagt 220 000 kronor till länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län förfogande. För ett vart av budgetåren 1937/38—1939/40 samt 1945/46 och 1946/47 har under nionde huvudtiteln för ändamålet anvisats ett särskilt förslagsanslag av respektive 75 000, 60 000, 50 000, 100 och 100 kronor.¹

För premieutbetalningen tillämpas följande i Kungl. Maj:ts beslut den 11 juni 1937 meddelade grunder.

1. Till i Sverige hemmahörande fiskefartyg, som (under år 1937) idkat sillfiske vid Island, skall av statsmedel för varje tunna saltad eller kryddad av fiskefartyget fångad islandssill av fullgod beskaffenhet, som av fartyget hemförts till Sverige, eller för varje kvantitet färsk av fartyget fångad islandssill, som åtgår till en tunna ombordsaltad eller -kryddad sill och som levererats till svenskt fartyg för saltning eller kryddning ombord å detta, utbetalas premie med

¹ Se årets IX huvudtitel, punkt 175; jordbr. utsk. utl. nr 1/1946.

till fartyg, varå fisket bedrivs med drivgarn, tre kronor för de första 300, två kronor för de följande 100 och en krona för de följande tunnorna eller däremot svarande kvantitet färsk sill, samt

till fartyg, varå fisket bedrivs med snörpvad, tre kronor för de första 1 000, två kronor för de följande 1 000 och en krona för de följande tunnorna eller däremot svarande kvantitet färsk sill.

Därest flera fartyg fiskat gemensamt, skall premien beräknas efter det antal tunnor eller däremot svarande kvantitet, som vid lika fördelning dem emellan av hela fångsten faller på varje fartyg.

Med tunna avses fullpackad tunna av vanlig storlek.

2. För erhållande av premie, som i 1. sagts, skall erfordras, att besättningen å fiskefartyget varit svensk; dock skall premie utgå i fall, då en utlänning medfört fartyget för vård av utländsk fiskredskap, som för fiskets bedrivande varit förhyrd, men skall i sådant fall premie ej utbetalas till denne och premiebeloppet avkortas med det belopp, som tillkommit honom, därest han varit svensk.

3. Premiebeloppet skall fördelas mellan fartyg, redskap och besättning efter samma grunder, som följas i fråga om fördelning av inkomsten av fisket. Därest utlänning, som i 2. sagts, medföljt fartyget, skola andelarna beräknas så som om denne varit svensk och premiebeloppet utgått oavkortat.

4. Premiebeloppet skall utbetalas till fiskefartygets befälhavare, som har att vederbörligen styrka sig vara berättigad till dess lyftande och ansvara för beloppets fördelning enligt nyssnämnda grunder.

5. Ansökan om premie skall ingivas till länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, som har att ombesörja utbetalningen av premier.

6. Det skall ankomma på sagda länsstyrelse att meddela de närmare bestämmelser i ämnet länsstyrelsen kan finna erforderliga.

Av *remissmyndigheterna* ha lantbruksstyrelsen, länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län samt fiskeriintendenten i Västerhavets distrikt tillstyrkt bifall till motionen och ansett, att premiernas storlek lämpligen kunde vara densamma, som enligt Kungl. Maj:ts ovannämnda beslut den 11 juni 1937 bestämts för den salta sill, som fiskades med drivgarn vid Island, alltså tre kronor för de första 300, två kronor för de följande 100 och en krona för de följande tunnorna, som under säsongen hemfördes av varje i fisket deltagande båt. Premieringen borde enligt lantbruksstyrelsens uppfattning endast omfatta månaderna juli—oktober och givetvis endast sill, som fiskats i Nordsjön. Liksom beträffande islandssillen borde premieringen handhas av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län. Statens livsmedelskommission har ansett, att ett genomförande av det i motionerna framförda förslaget i och för sig icke gäve anledning till erinran. Statskontoret däremot har ställt sig avvisande till motionärernas förslag och framhållit, att ett tillmötesgående av motionerna i varje fall icke borde övervägas, utan att utredning om pris-, avsättnings- och inkomstförhållanden inom hithörande område av fiskerinäringen verkställdes. Ur remissutlåtandena torde i övrigt få återgivas följande.

Lantbruksstyrelsen har anfört:

Som motionärerna framhålla bedrevo ett stort antal svenska fiskebåtar under eftersommaren 1945 sillfiske å Fladengrund i norra delen av Nordsjön, varvid sill av mycket god kvalitet erhöles. Under omkring en månad fångades här cirka 5 000 000 kilogram sill. Tidigare gjorda erfarenheter tyda därpå, att sillen går till inom detta område huvudsakligen under hög- och eftersommaren, alltså under den varmaste delen av året, och eftersom en fiskebåt knappast kan tillryggalägga avståndet mellan svenska västkusten och Fladengrund på kortare tid än cirka två dygn, kan det givetvis stöta på svårigheter att föra i land fångsterna i färskt tillstånd. Det vore därför synnerligen fördelaktigt, om en så stor del av fångsten som möjligt saltades redan ute på fiskeplatsen ombord på fiskebåtarna. Vid saltning ombord ökas emellertid såväl arbetsbördan som den ekonomiska risken för fiskarena. En viss premiering från det allmännas sida av denna verksamhet kan därför anses motiverad. I likhet med motionärerna finner lantbruksstyrelsen, att utbetalning av premier i detta fall bör ske enligt i princip samma grunder som tidigare tillämpats beträffande utbetalning av premier för deltagande i sillfisket vid Island. Premie bör alltså utgå med ett visst belopp för varje tunna ombord på fiskebåt saltad sill av fullgod beskaffenhet. — — —

Det stöter på svårigheter att med någon större grad av tillförlitlighet beräkna medelsbehovet för denna verksamhet, enär detta behov givetvis blir beroende dels på fiskets utfall, dels på antalet båtar, som komma att delta i detsamma, dels och på i vilken utsträckning fiskarena komma att salta sillen ombord på båtarna. Därest fisket under hela säsongen blir lika omfattande och giver förhållandevis lika stora fångster per fiskeresa som under föregående år, torde man kunna uppskatta totalfångsten till omkring 15 000 000 kilogram. Knappast hälften av denna mängd torde dock komma att saltas ombord. Man torde därför icke böra räkna med att premier komma att utbetalas för mer än 70 000 tunnor. Därest premier för hela denna fångst skulle utgå med tre kronor för varje tunna, skulle alltså för utbetalning av ifrågavarande premier åtgå 210 000 kronor. Då det emellertid är troligt, att vissa båtar komma att salta mera än 300 tunnor under säsongen och alltså enligt de grunder, som ovan antytts, för en del av den hemförda sillen utgå lägre premier än tre kronor för tunna, torde man kunna antaga, att medelsbehovet snarare kommer att under- än överstiga 200 000 kronor.

Fiskeriintendenten i Västerhavets distrikt, med vilken *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* instämt, har anfört:

Såsom i motionerna omnämnts, bedrevs förra året ett lovande svenskt trålfiske efter sill i Fladengrundsområdet i norra Nordsjön. Sillen var av utmärkt beskaffenhet. Den synes såsom saltad eller kryddad kunna lämna en förstklassig vara. Erfarenheterna från förra året visa emellertid, att en ovillkorlig förutsättning härför är, att sillen snarast saltas. I annat fall blir den hård och mjuknar ej. Saltning och kryddning synes därför helst böra företagas ombord på båtar ute på fångstfältet. Detta kräver emellertid en del extra åtgärder från fiskebåtarnas sida. Tunnor och salt, eventuellt även kryddor, måste medföras. Besättningen å båtarna torde behöva utökas. Med hänsyn härtill och till vår mycket stora import av saltad och kryddad sill synes det motiverat, att fisket i början uppmuntras. I motionerna föreslås, att så skall ske genom premier på liknande sätt som sillfisket vid Island på sin tid understöddes. Motionerna hänvisa till grunderna härför. Jag får tillstyrka detta, men då premieringen av sillfisket vid Island endast avsåg fiske med drivgarn och snörpvad, men det i förevarande fall är fråga om trålfiske, får

jag föreslå, att premieringen sker efter samma grunder som gällde för drivgarnsfisket vid Island.

Statens livsmedelskommission har anfört följande:

I motionerna föreslås, att de grunder, som redan gälla för utbetalningen av statliga premier för sill, som av svenska fiskare fiskas och saltas vid Island, skola få tillämpas även för premiering av sådan sommar- och höstfångad trålsill, som fiskas i Nordsjön och saltas eller kryddas ombord å svenska fiskebåtar. Förslaget avser sålunda endast en, såvitt kommissionen kunnat finna, ganska nära till hands liggande utvidgning av tillämplighetsområdet för ett redan genomfört statligt premieringssystem. Anslagsmedel till upprätthållande av detta system ha för innevarande budgetår redan anvisats och för nästa budgetår av Kungl. Maj:t begärts hos riksdagen (förslagsanslag under nionde huvudtiteln).

Med hänsyn till nu anförda omständigheter synes ett genomförande av det i motionerna framförda förslaget i och för sig icke giva anledning till erinran.

Livsmedelskommissionen vill emellertid meddela, att kommissionen den 27 mars 1946 till Kungl. Maj:t avlåtitt skrivelse med förslag till åtgärder till stöd för bland annat västkustfisket under tiden intill utgången av budgetåret 1946/1947. Förslagen innebära ett ganska omfattande statligt stöd till fiskareorganisationernas självverksamhet i avseende å övertagandet av sådan fisk, som icke kan avsättas på färskmarknaden inom landet. De inrymma även möjlighet till visst statligt bidrag å sådan sill, varom fråga är i föreliggande motioner. Förslagen äro avsedda att föreläggas nu pågående riksdag.¹

Enär nyss omförmälda förslag och de spörsmål, som avses i förevarande motioner, äga visst sammanhang, anser livsmedelskommissionen det lämpligast att med den slutliga handläggningen av ifrågakvarande motioner får anstå i avbidan å behandlingen av sagda förslag.

Statskontoret har anfört:

Ämbetsverket kan icke finna, att i motionerna anförts skäl för ett ingripande från statens sida i förevarande avseende. Därest man — såsom motionärerna ansett sig kunna göra — utgår ifrån att den sill, som saltas eller kryddas ute på fiskeplatserna, blir den bäst beredda varan, vill det förefalla statskontoret som om tillräcklig lockelse för fiskaren att tillämpa denna metod borde ligga i det högre pris, som han härigenom torde kunna erhålla. I varje fall lär ett tillmötesgående av motionerna icke böra övervägas utan att utredning om pris-, avsättnings- och inkomstförhållanden inom hithörande område av fiskerinäringen verkställes.

Utskottet.

Motionärerna föreslå, att den statliga verksamhet för utbetalande av premier för deltagande i sillfiske vid Island, som bedrivits sedan år 1933 och för vilken Kungl. Maj:t meddelat bestämmelser senast den 11 juni 1937, skulle utvidgas till att gälla även sådan sommar- och höstfångad trålsill, som fiskas i Nordsjön och saltas eller kryddas ombord å svenska fiskebåtar. Ifrågakvarande premieringsverksamhet har under de tilländalupna krigsåren legat nere, och något anslag har icke anvisats för ändamålet under dessa år. För såväl budgetåret 1945/46 som budgetåret 1946/47 har däremot det å riksstaten under nionde huvudtiteln upptagna förslagsanslaget till Premier för deltagande i sillfiske vid Island uppförts med ett formellt belopp av 100 kronor.

¹ Jfr Kungl. Maj:ts proposition nr 232/1946; jordbr. utsk. utl. nr 52/1946.

Som skäl för sitt yrkande ha motionärerna anfört, att under eftersommar-
ren 1945 ett stort antal svenska fiskare bedrevo sillfiske å det s. k. Fladen-
grund i norra delen av Nordsjön. Därvid erhöles stora kvantiteter sill av
mycket god beskaffenhet. Det vore att förvänta att sådant fiske skulle kun-
na bedrivas även under kommande säsonger. Till följd av det stora avstån-
det mellan den svenska västkusten och Fladengrund vore det förenat med
svårigheter att föra i land fångsterna i färskt tillstånd. Sillens kvalitet bleve
även mycket bättre om en så stor del som möjligt av fångsten saltades eller
kryddades ombord på båtarna ute på fiskeplatsen. Ett dylikt förfaringssätt
ökade emellertid såväl arbetsbördan som den ekonomiska risken för fis-
karena, varför statligt stöd för verksamheten vore motiverat.

Såsom framhållits av statens livsmedelskommission innebär förslaget en
ganska nära till hands liggande utvidgning av ett redan tillämpat statligt
premieringssystem, vilken torde medföra ökad tillförsel till landet av sill
med hög kvalitet. Ur denna synpunkt förefaller förslaget därför lämpligt.
Emellertid vill det synes utskottet som redan nu vissa svårigheter yppa sig
att finna avsättning för de sillfångster, som ilandföras av svenska fiskare.
Såvitt utskottet är rätt underrättat skulle också i handelsöverenskommelser
med Norge och Island ha givits utrymme för en ganska avsevärd import av
sill från dessa länder. Utan närmare utredning i fråga om avsättningsför-
hållandena inom landet för sill under den kommande tiden anser sig utskot-
tet därför icke kunna tillstyrka vidtagande av åtgärder i anslutning till mo-
tionerna. Med hänsyn till frågans betydelse icke bara för folkförsörjningen
utan även för västkustfiskarena, anser dock utskottet, att densamma bör
närmare övervägas. I detta sammanhang må erinras om att på hemställen
av utskottet i dess utlåtande nr 46 vid föregående års riksdag tillkallats sär-
skilda utredningsmän för att verkställa utredning och avgiva förslag angå-
ende fiskets efterkrigsproblem. Vid utredningen, som antagit benämningen
1945 års fiskeriutredning, bör uppmärksamhet bland annat ägnas problemet
om fiskerinäringens avsättningsförhållanden inom landet. Eftersom utskot-
tets tveksamhet inför motionärernas förslag hänförs till svårigheterna att
bedöma sistnämnda förhållanden, anser utskottet lämpligt, att motionerna
få upptagas till övervägande inom nämnda utredning och att förslagets ge-
nomförande därefter får bliva beroende på framställning från utredningen.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen i anledning av de likalydande motionerna
I: 178 och II: 360 må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla,
att Kungl. Maj:t ville överlämna motionerna till 1945 års
fiskeriutredning för att tagas under övervägande vid fullgö-
randet av utredningens uppdrag.

Stockholm den 4 juni 1946.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit

från första kammaren: herrar *Tjällgren, Carl Edmund Eriksson, Alfred Andersson, Anderberg, Näslund, Dahlström, Bondeson* och *Hagman*; samt

från andra kammaren: herrar *Andersson* i Löbbo, *Liedberg, Gustafson* i Vimmerby, *Ericsson* i Sörsjön, *Carlström, Mäler, Andersson* i Hyssna och *Johansson* i Torp.

Reservation

av herr *Johansson* i Torp, vilken ansett att utskottets motivering och hemställan bort ha följande lydelse:

»Motionärerna föreslå, att — — — lika med utskottet — — — verksamheten vore motiverat.

Såsom framhållits av — — — lika med utskottet — — — förslaget därför lämpligt. Emellertid anser sig utskottet icke kunna tillstyrka vidtagande av omedelbara åtgärder i anslutning till motionerna. Med hänsyn till — — — lika med utskottet — — — av utredningens uppdrag.»
